

У Ср. Карловцима, 1. новембра године 1909.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Издаје месечно једанпут.

УРЕДНИК

Јован Живановић

Бр. 11.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно, а чланарину нека шаљу: „Управи српске пчеларске задруге у Руми“. Који нису чланови задруге а желе имати лист плаћају 6 Круна претплате.

Година
XIII.

Пчеларски календар.

Новембар, Декембар.

У овјем мјесецима нема пчелар никаква посла, осим да пази, да је тишина на пчелињаку, да му што не узнемирује пчеле, као што су мишеви и сјенице и да кадгод погледи на лета, да се нијесу загушила мртвим пчелама, те да их дрвцетом прочачка и мртве пчеле извуче напоље. Од јаке се хладноће нема бојати, ако су му друштва у нормалном стању, ако имају младе плодне матице, ако имају доста доброга меда и ако су му кошнице читаве, добро саграђене, да не може промаха досађивати пчелама, ако су му лета повећа, да може свјеж ваздух доста улазити у кошницу, јер без њега не може бити сагоријевања. Ја сам прије двадесет и толико година опазио, да не треба своје кошнице утопљавати зими асурама, маховином и којечим, да је најбоље кад све саће остави у кошници и које је празно, јер је рђав тошлоноша.

Ко је овако удесио своје кошнице, тај може мирно сједјети

покрај пећи, па читати пчеларска дјела и „Српски пчелар“ од прошлих година.

Узгред напомињем овдје ово: Прије више година ја сам опазио, да што је јача хладноћа, да пчеле мање једу меда. То се противи теорији, али је истина. О томе сам већ више пута писао. Сад је то доказано. По Швајцарској има много огледних стација. На тијем стацијама завео је Dr. J. Крамер кантар, те се мјерењем јасно доказало, да пчеле мање меда троше, кад је јача хладноћа. Зато, ако је пчелар гдјекојој кошници мање меда дао за зиму, не треба да се боји у овијем мјесецима, да ће пчелама не достати меда, али кад почне матица носити јаја крајем јануара и почетком фебруара, онда се мора пожурити, да својим друштвима којима је мање меда оставио, дода што прије меда. Сад требају пчеле доста меда за уљеве. Иначе у новембру и декембру, кад матица не леже, незнатно пчеле троше мед. Најмање потроши меда у ова два мјесеца, јер је у тијем мјесецима сведен пчелињи живот на најнижи ступањ.

Јов. Живановић.

Пчеларска изложба у Руми.

Шетња по изложби.

Декорација (украс) изложбе.

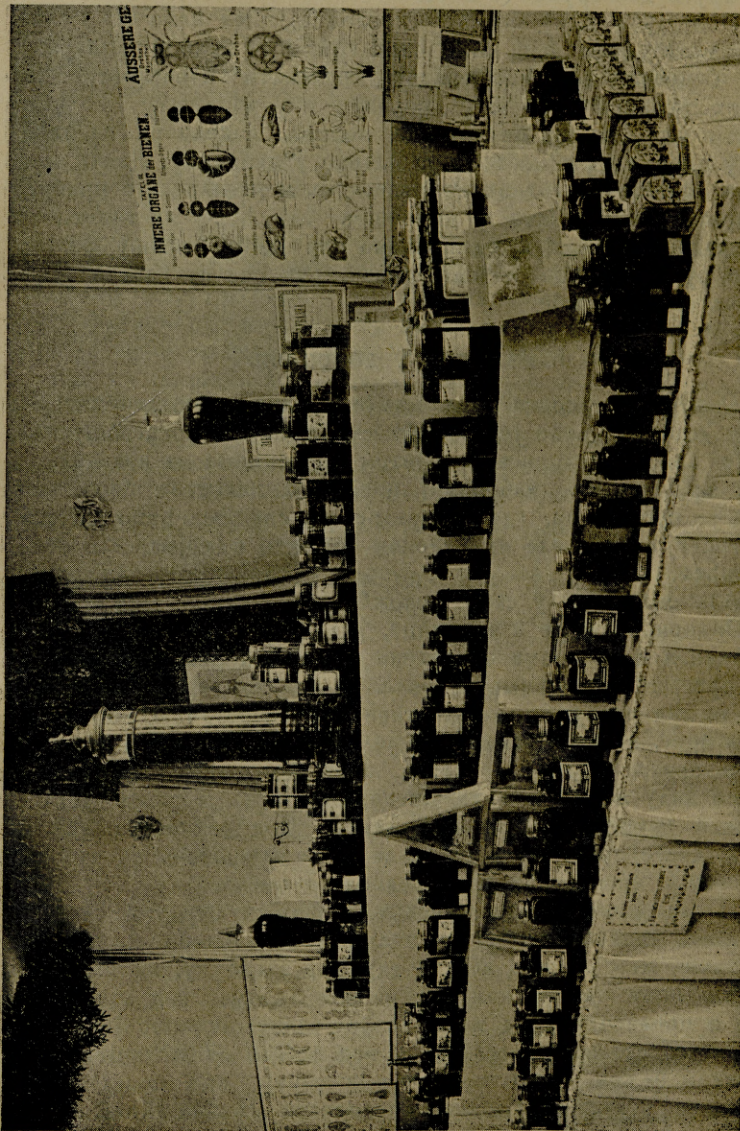
Пре него што пођемо по изложби, вредно је да прво разгледамо декорацију, која је нашу изложбу зачињавала.

Као што смо у прошлом броју видели, школска зграда била је споља и изнутра, са улице и из дворишта, одевена у невен-зеленило од смрековине и боровине и искићена са улице цвећем и барјацима, а у дворишту још грбовима: заједничким земаља круне св. Стевана, краљевине Хрватске и Славоније, сремским, митрополије карловачке и трговишта Руме. — Са улице на прозорима, заоденуто у своје разнобојно рухо, поносито је дизало своје мирисне главице шарено цвеће, а вредне и веселе пчеле љубиле су га и шаптале му: да није вас и нас, никада поносити човек не би створио ову изложбу, „немоћнаа мiра избра Богз, да посрамитз крѣпкаа“.

Од зеленога свода, који је чинио као неки вестибул пред школском зградом, којег смо већ споменули говорећи о отварању изложбе, преко степеница и кроз ходнике с једне и друге стране, пружао се је сплет од зеленила и показивао посетиоцима пут у изложбу. Осим тога, сви кутови у ходницима били су укусно испуњени цвећем и зеленилом.

Поштованим читаоцима је из програма познато, да је изложба била подељена на 8 група: I. мед, II. восак, III. про-

дукти од меда (пиће и колачи). IV. Продукти од воска. V. Пчеларски прибор. VI. Живе пчеле. VII. Медовито биље. VIII.

Са пчеларске изложбе у Руми.
Слика показује десну страну дворнице са изложеним медовима, воском и т. д.

Литература, учила и старине. По томе, где су те групе смештене биле, делила се цела изложба на два главна дела. Први

део у дворници, а други у дворишту. У дворници су биле групе I. II. III. IV. један део V. затим VII. и VIII. а у дворишту, други део групе V. и VI.

Описујући своју шетњу по изложби, и ми ћемо се у главном држати овога реда, само ћемо групу V. прибор пчеларски, камо и празне кошнице спадају, оставити напоследку, јер празних кошница било је у дворници и у дворишту. То ћемо учинити зато, да не би читаоце морили, водећи их из дворнице у двориште, и после опет натраг у дворницу. Дакле када будемо напоследку готови са разгледањем пчеларскога прибора у дворници, иштаћемо у двориште, где ћемо наставити са разгледањем празних, а засладићемо ову своју шетњу, разгледајући пуне кошнице и живе пчеле, јер оне су главна чињеница на овој изложби.

I. Излошци у дворници.

Сплет од зеленила довео нас је са улице у предсобље пред велику дворницу, где је изложба смештена. У предсобљу том, које је красно декорисано сплетом и венцима од зеленила и лепим драперијама (наборима) црвене и плаветне боје, смештена је кушаоница, где су вредне румске госпођице дочекивале госте и залагале их меденим колачем и појиле све меденим пићем.

Али ево нас и у самој изложби.

Зидови, прозори и таванице, украшени су дивним сплетом од зеленила и наборима од сатена и српских ћилимова. У средини дужњег зида, преко од врата, на красном српском ћилиму, којим је зид превучен, а под дивном драперијом од жута сатена и српс. ћилима намештена је слика Његова Величанства нашега краља Франца Јосифа I. а преко од ње, на другом дужњем зиду исто тако украшена, смештена је слика Његове Светости патријарха нашег Лукијана. Под једном и другом сликом, дакле преко пута један другоме намештени су столови са воском и прекрасним производима од воска.

Поред многих слика чувених, наших и страних пчелара, пчелињака, диплома и згодних пчеларских реченица, не рачунајући овамо многе слике, које су служиле за поуку, на угледним местима, опет на српским ћилимовима видимо, над столом са медом и производима од меда, велику слику, оца рационалнога пчеларства, славнога Верзона, а над столом са литературом и медовитим биљем, исто тако велику слику, оца рационалног пчеларства у јужних Словена, професора Јована Живановића. Кутови дворнице богато и укусно су декорисани палмама, фикусима и другим тропским биљем, а још већма су подигле овај украс, две огромне скупоцене вазне, којима је гђа М. Кламерт нашу изложбу декорисала. Речју, завела нас је лепота

простране дворнице. Тешко је било оком владати и заповедити му, куда и шта прво да разгледа, да ли 9 огромних столова, који су вукли поглед сваки на своју страну, или остале ствари, које су лепо и zgodно размештене биле околу целе дворнице и мамиле себи. Заиста није чудо, што су многи као опчињени кроз изложбу пролазили, па тек када су други, трећи пут изложбу разгледали, знали су причати, шта су на изложби видели.

Сви девет столова бљештали су под белом сјајном тапетском хартијом, белом за то, да би се боље видела права боја меда. Од тих су, 6 столова заоденути били у беле лепе наборе, који су се до земље спуштали, 2 стола са воском у жуте, а један округли сто у средишту дворнице, на којем је стајало медовито пиће, опточен је био плавим наборима.

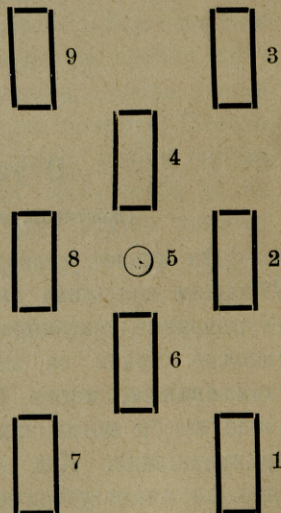
Округли сто у средишту дворнице за медено пиће бр. 5. имао је више степеница. Четири стола, и то два за мед бр. 4. 6., који су се пружали средином дворнице лево и десно од споменутог средишњег округлог стола, и 2 за восак бр. 2. и 8., који су стајали уз зид преко један од другог, начињена су у облику тераса на 3 степенице, а остала четири стола бр. 1, 3, 7 и 9 били су обични равни дугачки и широки столови (види сл.).

Да не би и ми прошли кроз изложбу а ништа не видели, ићи ћемо лагано, редом напред утврђеним, па ћемо прво разгледати најглавнију групу у дворници.

М е д.

Мед је вештачки размештен на 2 велика стола са степеницама, који су се пружали средом дворнице (бр. 4. и 6.) и на половини стола бр. 7.

Идући од врата, први нам је сто с медом бр. 6. чију и слику доносимо. Слика нам показује једну дугачку страну и зачеће тога стола. На горњој степеници, највећи део заузео је мед „срп. пчеларске задруге“ у Руми, са јако великим стаклетом у средани, пуним као суза чиста меда. На једном и другом крају горње степенице, лепо се виде још два велика стаклета са препарираним медом против кашља названим „Силвин“ што је изложила лекарница „Славија“ у Вос. Крупи. Поред њих је на једном крају поређан диван мед Стојана Савића пароха у Бјелопољу, а на другом крају исто тако красан мед Јована Миљковића из Вршца. Још смо на горњој степеници видели леп мед нашег председника кр. кот. предстојника Богдана Новаковића и игумана раваничког Сергаја По-

пића. На целој доњој и средњој степеници које се на слици виде, како уздуж тако и у зачељу били су босански медови, осим 10 красних боксеса у стаклу, који се виде у прочељу на десној степеници стола, а које је изложио Киш Јанош из Тисакирта. Целу готово доњу степеницу запремио је красан разноврстан истресани и у саћу мед са 2 стаклена звона вреднога пчелара Милана Мартиновића учит. управ. у Бос. Крупи. У прочељу на другој степеници је мед ц. кр. надсаветника Сомана Албиновског из Д. Тузле. Из Босне још су леп мед изложили: прота Петар Јовановић, Мехмед Месић, Ибрахим Чаушевић, Фејзулах Чавкић, школа у Бос. Крупи, Никола Скобла, Адонбег Велагић и оружничка постаја у Бос. Крупи. — На истом столу с друге стране запамтили смо медове: Буре Диклића из Прокике, Фрање Адамца из Чешке, Шпире Цветковића из Кистање (Далмације), Васе Дојића, М. Вохалског, Квирина Броза, Ст. Чарнојевића, Данила Ђекића из Дубовика (Босна), Јов. Чордашића, Душана Ловренског, Косте Сепера и Јована Стргара из Крањске. За нашу публику новина је био мед у тубама разне величине, које су укусно поређане биле на наслоњу од црвене кадифе. Ове су тубе zgodне за путнике, а изложио их је исти Јов. Стгар.

Т. К.

(Наставиће се.)

О узимљавању пчела.

(Наставак, види 10. број „Српског пчелара“.)

Он пише у својој књизи о узимљавању пчела овако: У нашим крајевима најдуже се може чекати са узимљавањем до половине септембра. До тога времена морају пчеле имати довољно хране за зиму. Ако бисмо и даље оклијевали са узимљавањем, могло би нас изненадити непогодно вријеме и пчеле не би могле заклопити ћелице са шећером, чим смо их прихрањивали. Кад се пчеле из раније прихране за зиму, онда ће пчеле улесити и сместити храну себи како је њима најбоље и како им је најлакше, да могу до ње доспјети. Пчеле не зимују радо на поклопљеном меду. Пчеле се групирају у близини лета, а мед поставе горе, са стране и доље око клупчета и непримјетно ступају за медом горе или доље према облику оквира или кошнице.

Шта је боље у јесен толико оквира оставити, колико

могу пчеле покрити, па привући даску уз њих, или оставити више оквира, па не привући даске уз њих? Ја сам 15 тодина радио по првоме, па је успех увијек био добар. По другом начину сам двије године радио, па је и тада успјех био добар. Други су искусили, да се једнако задржава топлина или сузио оквире, па уз њих учврстио преграду, даску, или оставио више празних оквира без преграде.

Бертранд утопљава своје кошнице јастуцима испуњеним пљезом и асурама, буши саће у оквирима, да могу пчеле прелазити с једнога на други сат идући за медом.

Бертранд каже, да неки пчелари мисле да све то није потребно због зиме. Све то није потребно, па ни двоструки видови од кошница. На то додаје Бертранд, да онда пчеле много више једу мед, а то значи више трошка а и опасност изазивати.

Ми ћемо видјети напошљетку да то не стоји.

Хајрих Шпилер швајцарски пчелар пише о узимљавању овако: Кад се ревизија јесења свршила и кад је прихрањивање свршено, онда је и узимљење већим дијелом свршено. Пчеле сад имају све, што треба за срећно презимљење: *нормалне народе, добре матице, доста хране и добру кошницу*. За остало брине се мајка природа. Пчелар треба још само да пази, да му пчеле имају увијек свјежа ваздуха, најважнијега животнога елемента. Лета треба да су сасвијем отворена, да може ваздух што боље унутра улазити и покварени напоље излазити. Како не улази довољно свјеж ваздух у кошницу, пчеле ће брујати и због недовољнога свјежега ваздуха добивају пчеле жеђ и онда је најбољи лијек отворити, раширити лета сасвијем.

Кид није довољно лето отворено, онда бива влага у кошници, од које саће пољесниви а и мед хоће да се поквари.

Али како ствара топлину друштво, које стоји на саћу при сасвијем отвореном лету? За то се побринула природа на особити начин, јер она је дала друштуру топлу бунду, која је утолико дебља, у колико је спољашња температура нижа.

Како хладноћа удари, друштво се збије у клупче. Младе пчеле с магицом унутри, а споља маторе. Све дакле пчеле чине као једно тијело, којем су кожа маторе пчеле, које су при ниској температури мирне, не мичу се ни мало и једно

до друго сабијене, а унутра је у клупчегу топлота, живот и мицање. Ту је извор тоpline, топла пећ, којој се маторе пчеле, кад је здраво хладно, гурају, да се огрију. Што је хладније, то је све потребнија топлота, то је све већа тежња ка центру, ка средокраћи. Што је хладније, то је све топлија бунда, то је све мање клупче а тијем и мање тоpline нестаје. Ниједан створ топле крви не може свој волумен и стварање тоpline удесити према спољашњим приликама да се шири и збија као што то може дрштво пчелиње. И на томе почива опстанак пчелињи у нашој клими.

Друштво пчелиње не треба топле собе нити загријева кошнице и то је искуство без сваке сумње доказано. Пошљедица овога сазнања јесте друго захтијевање, да друштво пчелиње у зиму има доста свјезега ваздуха. Као темељ добром презимљењу тражи се велико отворено лето.

Швајцарске штације за посматрање пчела изнијеле су потпун доказ, да није истина, да је хладноћа највећи непријатељ пчели. Мјерила су показала, да пчеле кад су благе зиме, највише једу. Кад је хладно, онда је друштво мирно, оно као да спава и тијем штеди своју храну и своју снагу. Ако је пак топло, то друштво никад не мирује. А немир је рад, а рад троши храну и снагу. Кад је топло у кошници и кад нема довољно ваздуха, друштва не мирују и у таком стању изиду из зиме слаба, а кад је хладно, друштва мирују, штеде снагу и храну и изиду из зиме снажна и за сваки посао способна. По томе онда опадају обмотавања и утопљавања кошница којечим. Кошница треба само да је тако удешена, да не може бити промахе у њој.

Напротив у прољеће кад се легло рашири кроз цијелу кошницу онда треба кошнице утопљавати, да се топлота задржава, да топлота не одилази, која треба леглу.

Кад дакле зима не шкоди друштву, то онда не треба ни сувишне оквири са саћем водити напоље. Ја остављам све оквири са саћем у кошници и то чиним зато, што и прости пчелари не дирају саће у својим плегарама. И ко би то чинио да подреже саће, па тај простор да испуни којечим?

Овако Шпилер пише о узимљавању пчела, с којим се ја потпуно слажем. Ја сам још прије Шпилера тако мислио о узимљавању и хладно своје кошнице узимљавао и писао

о томе не само у „Српском Пчелару“ него и у њемачким новинама *Illustrierte Monatsblätter für Bienenzucht*. Од свијех досад наведених пчелара најрационалније мисли Шпилер о узимљавању пчела.

По теорији рекли бисмо да пчеле више морају трошити меда, што је већа хладноћа, да би могле извести топлоту. Јер је мед материјал за горење. Али то не вриједи за пчеле, Код пчела је баш противно. Искуство нам баш противно говори: Што је јача зима, то пчеле мање једу. То каже Шпилер, а то сам и ја већ одавно искусио. А да је наше искуство истинито, најбољи је доказ, што са 35 швајцарских штација за посматрање пчела извјештаји од 30 година гласе: што је јача хладноћа, то пчеле троше мање меда, а што је зима блажија, то напротив троше више меда. И то се даје растумачити. Кад зима стегне, пчеле се сабију у мање клупче. У том случају пчеле се мање мичу. А мицање је рад. А што се мање ради, мање се троши и животна снага, те се по томе и мање једе. Осим тога, што је сабијеније клупче, тијем се мање и губи топлоте. А што је блажија зима, тијем се клупче растеже, шири пчеле мичу. Мицање је рад, а рад троши животну снагу. По томе треба више хране пчели да се утрошена снага надокнади. Што је дакле топлије, то се пчеле више мичу, више раде, по томе и више једу, више меда потроше.

Ово нам већ препоручује хладно узимљавање са економскога гледишта. Али хладно узимљено друштво сведено је на најнижи ступањ живота, мирно је као да спава. Напротив топло узимљено троши више меда и прије ће добити срдо бољу, прије матица почне носити јаја и у невријеме изгони пчеле на излет, што друштво ослаби. Хладно узимљена друштва изиду јака из зиме, а топло узимљена јака друштва изиду слаба из зиме због раних излета.

Од много година ја не вадим оквире с празним саћем из кошнице, него оставим све оквире и са празним саћем, јер празно је саће врло рђав топлоноша, те задржава топлину. Сви оквири дакле, колико год могу стати у американку, остају преко зиме у њој.

Лета на кошници остају отворена осим што дођу чешљеви. Лета се дакле не смију сузавати, јер пчеле требају доста ваздуха.

Како у лето, тако и зими стоје американке напољу у пчелињаку и не мећем им више ни сламке од сламе под кров. Само се добро поклопац затвори, да не би било промахе у кошници. Само промаха може зими упропастити друштво. Али никаква хладноћа без промахе не ће шкодити пчелама, само ако имају доста доброга меда, јако друштво, младу матицу и доста ваздуха.

Најбоље себи саме пчеле удесе гнијездо за зимовање, зато треба пчелама израније додати оквира с медом, ако им треба, да би могле пчеле израније удесити себи гнијездо за зимовање.

На саћу пуном меда пчеле ће рђаво презимити. У средини саћа треба да су празне ћелице. јер на празним ћелицама добро зимују пчеле. А около тијех празних ћелица треба да је мед, који пчеле троше преко зиме. Пчеле ће то најбоље знати удесити, зато треба пчелама дати прилике, да то све саме удесе већ у септембру, како је њима најбоље за зимовање. То пчелар није кадар, како то знају саме пчеле инстинктивно удесити.

Друштва треба узимљавати са младим матицама. Зашто? Зато што младе матице дубоко у јесен још носе јаја, те друштво уђе у зиму са доста младим пчелама. Младе пчеле дочекаће прољеће и моћи у прољеће сабирати цвјетни прашак и медени сок, а маторе пчеле преко зиме поумиру природном смрћу, јер су маторе, старе. Пчелари обично мисле, кад нађу у прољеће при прегледању кошница многе мртве пчеле, да су од зиме поумирале, а оно су поумирале будући већ старе. Зато треба нам младе матице, које ће дубоко у јесен лећи, јер маторе матице рано престају носити јаја.

(Свршиће се).

Јован Живановић.

Да ли ластавице тамане пчеле радилице?

Још ни данас, у пчеларском свету, многи није начисто, да ли ластавице тамане пчеле радилице или не. Да ластавице не тамане радилица, доказује се тиме, што се претраживањем ластавичина воља*) није нашло делова од радилица, него само

*) Зар не претраживањем ластавичине воље?

труповскога тела. Но има их и поред тога, који држе, да ластавице тамане не само трутове, него и радилице.

Пре пар година имао сам прилику, да се на своје очи потпуно уверим, да ластавице у своме лету хватају само трутове, а никада пчеле радилице. Ево, како сам до тога уверења дошао. На други дан Духова почела је падати киша и са малим престајањем потрајала је пуне три недеље. Небо суморно, магла се спустила, а киша часом пљушти као из кабла, а часом само сипи из магле, као у мртву јесен. Киша је исплакала изцветова ваљда и последњу кап нектара, те сам кроз цело то време морао прихраћивати све кошнице. Пчеле су избаћивале и радиличко, а поготово трутовско легло. И саме су трутове почеле истеривати из кошница. Онима, који нису своје пчеле прихраћивали, пзгинуле су многе кошнице тога лета.

Иза два, три дана, како је почела падати киша, опазим на лози пред кошницама пар ластавица, где су се у највећој киши сћућуриле и зуре у кошнице. Сутрадан опазим више, а неколико дана знало их је бити и до 20 комада на једанпут. Чисто ми није било мило, што су се толике почеле сакупљати на пчелињаку. И ако сам до тада веровао, да ластавице не тамане радилица, часовито сам посумњао у ту теорију и станем у доколицу тачно проматрати своје госте. Врло су биле питоме. Стајао сам на два корака од њих и пролазио крај њих и то још са штитом од кише, па ни једна, да би се помакла са свога места.

Када би се облаци мало развукли, а киша јстиха ромињала, или часовито престала, излазиле би из кошница појединце пчеле радилице и лено се отискивале са лета у ваздух мимо ластавице, а да се и једна помакла са свога места. Чим би пак радилице изагнале кога трута из кошнице, па ако се отиснуо са лета у ваздух, одмах би се стреловитом брзином винула за њим ластавица. Могло се према сивим облацима јасно гледати, како га на кратком простору два, до три пута нагања сад у вис, сад према земљи. Кроз то двадесетак дана доста сам пути гледао ту игру, која ме је потпуно уверила како о тачном и муњевитом разликовању ластавичином између радилице и трута, тако и о истинитости теорије, која доказује да ластавице тамане само трутове, а никада пчеле радилице.

И врапци су ми тих дана доста досађивали. Они стоје на дрвету или кошницама и чим се која пчела помоли на лету, кључне је неколико пута и истом утучену прогута.

Када знамо, да ластавице, које само у лету лове свој плен и одмах гутају, не хватају никад пчела радилица, зацело због жаоке, и када знамо, да врапци и још неке птице најпре убију пчеле радилице кљуном, те их истом мртве гутају, опет зацело због жаоке, онда се са сталношћу може закључити, да ће бити

погрешно мишљење оних пчелара, који држе, да птица пчелар у лету хвата и тамани пчеле радилице.

Ако врапци не гутају живе радилице због жаоке и ако ластавице не смеју у лету ловити радилице због жаоке, онда је логично, да ни птица пчелар*) не ће у своме лету ловити радилице због жаоке, него ће ловити саме трутове, као што то раде и ластавице.

Загребачка тамница.

С. Вуксан.

Један трухао пабирак о пчеларству.

У једном економском листу за народ има о презимљавању пчела овај трухао пабирак: „У пчелињаку треба се постарати за презимљивање. Преко зиме мора се пазити, да пчеле не озебу и поцркају; а како пчеле зими не могу купити меда, то им се мора толико оставити, да се могу прехранити. Пчеле треба чувати од штетних животиња, црви, да им каква квара не нанесе. Народе треба добро прегледати, да ли су доста јаки за презимљивање. Треба погледати и матицу. Ако матица није сасвим читава, треба је новом заменити. Пчеле треба чувати и заклањати од крадљивог медождера лептира — смртоглавца, који се радо завлаче у кошнице. Против овог лептира треба лето сузити или у пчелињак сместити једно буре са извађеним данцем; у буре метни запаљену свећу, на коју лептир радо налеће. Лептир падне у буре а ти га дохватиш и утаманиш“.

Ето! тако гласи та белешка од речи до речи! И то се пише за народ! И кад прочитате ту белешку видећете да колико је речи толико је и глупости. За народ истина треба писати кратко и јасно, да би то народ могао лакше схватити али главно је да у томе мора бити истине. У поменутој белешци нема истине, него је то грдно незнање, које може неугог да наведе на танак лед и да га упропасти. Зар се о узимљавању пчела говори у октобру? Па каква је глупост рећи, да треба пазити преко зиме да пчеле не озебу и поцркају?! Та наш народ не вели ни за какву животињу да цркава него вели н. пр. скакао ми коњ, вб, овца и т. д. а баш за каквог осо-

*) Брем каже да пчелари (*Merops apiaster*) једу и пчеле, али им прво изваде жаоку. Зацјело је у желуцу пчеларевог нашао пчеле. Пуцали смо из пушке на њих, па кад би који пао, нашли смо му у кљуну пчелу. Па онда пчелари навале, кад је кишовито, суморно, облачно облијећући око пчелињака са хукањем и хватајући пчеле. Можеш видјети, кад се валети на пчелу, па је ухвати. Дакле пчелари хватају и тамане здраво пчеле. Баш напротив трутове мање тамане него пчеле, јер трутови, кад је кишовито, облачно и суморно не излијећу, него су у кошници.

Уредник.

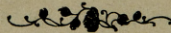
битог штеточињу вели да је цркао н. пр. цркао пацов и т. д. Наш народ за пчеле вели, да су умрле н. пр. умрла ми кошница од глади, умрле пчеле на меду и т. д. Па онда какви то дрви могу шкодити пчелама зими? И које су то штетне животиње за пчеле? И ко још у октобру гледа, да ли је друштво јако или слабо и ко гледа у октобру је ли матица читава?! И ко се још на онако глупав начин бранио од медождера лештира, па још у зиму!!

Заиста оваких глупости није било ваљда откако свет постоји. Из целе белешке види се, да је није могао написати пчелар него надрипчелар, и по томе нема никакве вредности него може само од големе штете бити. Није то ништа страшно не знати о некој ствари изрећи истине, јер се нико паметан у свему није родио. Али за крајњу осуду је и срамота је, кад човек у неком питању лупа као путо о лотру. Трабуњати и бубати којешта није дозвољено никоме а најмање се сме то дозволити новинама, тим најважнијим проповедницима морала и истине. Економски лист мора доносити у својим ступцима најновије научне резултате из појединих економских грана, а не којекакве неистине и отрцане лажи и глупости. То се не сме трпети и то се мора осудити и ми такав посао називамо несавесним.

На овај трухао пабирак не би се освртали, али глупост се мора осудити тим оштрије, што је овај трухао пабирак већ био осуђен у „Срп. пчелару“. Загледајте само у „Срп. Пчелар“ од 1906. г. бр. 2. стр. 24. чланак: „Трухли пабирци из наших новина“. На првом месту у тој чланку осуђује се овај исти пабирак кога смо напред навели. Па кад се већ једном осуђена глупост и незнање и даље у свет протурује као истина, то се такав поступак може само несавесним назвати. И ја држим, да уредник дотичних економских новина има готов слог за онакву глупаву белешку, па не водећи велику бригу о своме листу и заведен од каквог надрипчелара, годинама доноси у своме листу једну и исту глупост и неистину, што сви пчелари морају са мном заједно најжешће осудити.

6/X. 24/IX. 1909.

Сима Жигић
парох.

Повратак са изложбе пчеларске у Руми.

Какве неприлике могу искренути при пренашању кошница на бољу пашу у нашим горовитим и брдовитим сријемским крајевима, може само онај знати, који пчелари по оној народној: На осовини роди мед. Колико је корисно пчеларити по тој народној: на осовини роди мед, толико је опет скопчано прена-

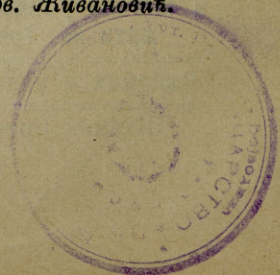
шање кошница на бољу пашу с великим трудом и нанором, а у горовитим крајевима и с опасношћу. Покрај све пажње може се десити особито у брдовитим крајевима случај од велике опасности. Мој пчелињак лежи у брдовитом виноградеком крају Матеју високо над Дунавом. Одавде до Банстола има по сахата и пут води кроз винограде и све је до Банстола узбрдица. Пут је до зла бога рђав и кад год пренашам своје кошнице у равни Сријем, морам да га оправљам. Тај пут низад није оправљен и да га ја не оправим, не би био никад оправљен. Тако су тамо људи и виноградеки сусједи немарни. Тако сам га и ове године лијепо оправдио, да бих могао безбрижно пренијети и преносити своје кошнице, справе пчеларске, медове, ликере, књижевност пчеларску, слике славних пчелара, стаклена звона, кошницу цркву раваницу у Србији, са ванредно јаким, бујним друштвом, кошницу за посматрање рада и живота пчелињег, у којој је такође било бујно друштво са лијепом матицом. Око ове кошнице највише се скупуљали гледаоци на изложби Гос. Хаџи-Гавра Плавшић апотекар, тај велики српски добротвор рече ми, да је први пут видио у свом вијеку матицу у тој мојој кошници, која је била изложена на изложби у Руми. Та је кошница била отворена са обје стране и сваки је могао видјети кроз стакло матицу, трутове, пчеле, легло, мед, рђу, како матица носи јаја и т. д. Гледајући госп. Плавшић пчеле и матицу и њихов неуморни рад у тој кошници, заволио је пчелу и тешко да не ће постати пчелар као што сам разумио разговарајући се с њиме. А биће и више њих, који су походили ову сјајну изложбу, а отишли са ње са жељом, да буду пчелари. Кад човек помисли каква је прије 35. година пустош владала у пчеларству код нас и кад погледи на данашњу сјајну изложбу у Руми, онда му мора бити јасно, колико је добра учинила српска богословија у Карловцима за напредак у пчеларству, и колико хвале заслужује њен први ректор Иларијон Руварац, који је прије 33 године подигао катедру из пчеларства. Колико је стотина богослова изашло из те богословије, који данас шире пчеларство као пароси међу своје парохијане, Колико има данас свештеника, који лијеп приход имају од пчеле и пчеларства. Па би ли се могла замислити данас така сјајна изложба у Руми, да није толико стотина свештеника изашло из карловачке богословије као добри пчелари, који су ширили пчеларство међу своје парохијане и омилили им неуморну пчелицу. Па ко су главни приређивачи данашње изложбе? Нико други него свештеници: Марко Шаула, Ђорђе Коларовић, Александар Костић, а поред њих и учитељ Кољевић. Њима нека је хвала на њихову труду и заузимању.

Али да се повратим на пут, који води из Матеја преко Табачишта покрај Дикине Гудуре на Банстол. Пут је узбр-

дица. Кола су на којима сам носио ствари, на пера, на којима је патос широк 1-70 мет., а дугачак 3-70 мет. На патос стану 18 американки кад се једна до друге поређају. На те се американке могу слагати друге. Кола су дакле врло велика. Идући у Руму била је на њима у сриједи кошница манастир Раваница, која је доста велика и заузима доста мјеста на патосу од кола. Око Раванице поређане су кошнице разнога система: Берлешева, Етлова, за школу, крањска. Коњевића, Орлићеве, и моја Американка, и кошница за прихрањивање пчела. Осим тога сандуди са медовима, са ликерима, са књигама пчеларским, са справама, са сликама славних пчелара, са стакленим звонима, и с кошницом за посматрање. Све је то у двапут на тијем грдном колима однесено у Руму на изложбу. Путovalo се ноћу, јер је Раваница била пуна силнога народа, а тако исто и кошница за посматрање. Све, док се није на Банстол изашло, један је човјек носио феџер пред колима, да види кочијаш пут, куда ће тјерати. Срећно је све ово стигло у Руму на изложбу, али није срећан био повратак. Кад се враћало кући, па се сврнуло са Банстола поред Дикине Гудуре на Табачиште бјеше врло мало усјечен вагаш на једном мјесту на десној страни, те прква Раваница претегне на ту страну и излети у члан виноградеки, а за њом и све друге кошнице са сандуцима, у којима бијаху споменуте ствари. Кочијаш са још једним вјештим пчеларом, кад су видјели шта ће бити, скоче одмах с кола. Цркви Раваници није ништа било, само су се два крста скрхала. Ниједан оквир са сатом, ниједна пчела није страдала у њој. Тако исто и кошница за посматрање није ништа била повређена, а тако исто унутри ниједан сат није био повређен. Само се стакло на једној слици разбило и једна флаша са ликером се разбила. Несрећа се није могла никаква догодити, јер је Црква Раваница врло масивно саграђена, а тако исто и кошница за посматрање. Главнио је дакле, да при пренашању не страдају коњи и људи. А да то не буде, морају кошнице удешене за пренашање масивно бити саграђене. Кошнице, које не ћеш пренашати на бољу пашу могу бити сасвијем једноставне, али кошнице, с којима ћеш путовати с паше на пашу, морају бити масивне, па иако се изврну, падну с кола, да се не могу тако лако распасти.

Црква је Раваница излетјела из кола шест метара далеко од кола, а тако исто и кошница за посматрање, па се није ниједној ништа десило, зато што су масивно саграђене. Из овога може сваки пчелар „правоучение“ извући, какве кошнице треба градити за пренашање на бољу пашу.

Јов. Живановић.

— Ове године трухнуло је грожђе, зато се у Карловцима и пожурише са бербом. Пчеле нијесу наваљивале на кљук у кадама, а и слабо их је могао човјек видјети на трухлом грожђу. Зашто? Зато што је по стрњикама ударио бијели босиљак, па је био лет управљен на њега. Забадава, пчела је привезана за цвијет, а цвијет за пчелу, и само у крајњој невољи иде на трухло грожђе. Виноградари су се чудили, што нијесу могли скоро видјети пчеле на кљуку у кадама. Али зато су могли видјети доста вољева, где се даве у кљуку.

— Све наше новине једногласно говоре, да је изложба у Руми, што ју је приредила „Српска пчеларска задруга“, испала сјајно. Тако „Gospodar“, орган славонскога господарскога друштва у својем 9. броју каже: „Пчеларска изложба, коју је српско пчеларско друштво у Руми приредило, сјајно је успјела, на чему истому друштву срдечно честитамо.

— Нове српске земљорадничке задруге основане у Фердину (торонталска жупанија), у Хомољци (торонталска жупанија), у Уљми (тамишка жупанија).

— У 26. броју „Тежака“ изашао допис и опис пчеларске изложбе у Руми, коју је приредила „Српска пчеларска задруга“. У том се допису пише лијепо и похвално о нашој изложби.

— Да ти пчеле добро презиме, мора у свакој кошници бити млада добра матица, морају бити јака друшва са доста младих пчела. А да буде доста младих пчела у кошници, мора бити доста меда у августу и септембру. Мора у кошницама бити доста свјежега ваздуха. А да може бити у кошницама доста свјежега ваздуха, треба у кошницама да ударају оквири сјечимице на лето. Мора бити у кошницама довољно меда и то багреновца, липовца или бијелога босиљковца, а не смије бити меда од медљике, јер на том меду умиру пчеле и добивају срдобољу.

— Вртару у Ерлангену угинуло је шест патака од убода пчелињих. Да се увјери о томе Др. Цандер купио је од тога вртара патку и пустио јој јо жаоку над кљуном, гдје су биле убодене и оне вртарове. Послије убода патка се одмах спустила доле и послије 10 минута није се могла држати на ногама, него је лежала опружена. А послије четири сата била је мртва. Јасно је дакле, да су патке здраво осјетљиве на убоде пчелиње, зато их треба чувати од пчелињака.

За све што се тиче администрације од 1. јануара 1903. треба се обраћати на „Српску пчеларску задругу у Руми“. Рукописе, књиге и листове у замену и друго што се тиче уредништва, треба шилати на: Уредништво „СРПСКОГА ПЧЕЛАРА“ у Карловце.

Власник и издавалац Српска Пчеларска задруга у Руми.

Штампа Српске Манастирске Штампарије. 563. — 1909.